

Som en konsekvens heraf foreslås det, at der i § 181, hvorefter retten, inden vidnet afhøres, skal forvisse sig om vidnets identitet, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 848, stk. 4.

De foreslåede regler indebærer ikke nogen begrænsning i tiltaltes adgang til at få kendskab til indholdet af de vidneforklaringer, som afgives i sagen mod tiltalte. Tiltalte vil få oplyst det alias, som han i forvejen kender polititjenestemanden under. Det er alene polititjenestemandens eget navn og bopæl (dvs. tjenestested), der forholdes tiltalte, og disse oplysninger vil efter Justitsministeriets opfattelse være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Det foreslås endvidere, at formanden kan beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet, og hvis det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar, jf. den foreslåede regel i § 848, stk. 6.

Det kræves for det første, at afgørende hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet skal tale for at føre tiltalte ud af retslokalet. Det vil her have betydning, om den omstændighed, at tiltalte ser politiagenten, vil medføre, at politiet ikke længere kan bruge den pågældende som agent. Har den tiltalte mere end nogle få gange mødt eller set politiagenten under dennes efterforskning, taler dette imod at anvende reglen. Det vil endvidere være af betydning at få fastslået, hvor vigtigt det er for politiet fortsat at kunne bruge den pågældende polititjenestemand som agent, herunder navnlig om denne er særligt uddannet til at være agent eller har en særlig erfaring fra tidligere agentvirksomhed. Endelig bør det overvejes, om der – som alternativ til at føre tiltalte ud af retslokalet – kan tages forholdsregler, som gør, at polititjenestemanden ikke kan genkendes, f.eks. ved hjælp af forklædning.

Dernæst skal den omstændighed, at tiltalte ser polititjenestemanden, være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar. Det bemærkes i den forbindelse, at forsvarerens ret til at overvære vidnets forklaring samt stille spørgsmål til vidnet ikke berøres af de foreslåede regler. Der sker således ingen ændringer i den gældende bestemmelse om, at tiltalte har et ubetinget krav på at få kendskab til indholdet af vidneforklaringer, der er afgivet i tiltaltes fravær.

2.2.6.2. Hensynet til at kunne anvende agenter på ny gør sig ikke på tilsvarende måde gældende for så vidt angår civile personer, der har udført handlinger omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 754 b,

stk. 2, 2. pkt. En sådan civil person, der normalt færdes i det kriminelle miljø, arbejder ikke på samme måde som politiagenten under en anden identitet.

Arbejdsgruppen har drøftet, om der skulle gælde særlige regler om anonym vidneførsel for de civile personer, der har udført agenthandling. Det vil imidlertid sædvanligvis være betænkeligt at tillade anonym vidneførsel i tilfælde, hvor tiltalte og vidnet kender hinanden. Vidnet kan da have specielle motiver eller interesser, som kan præge vidneudsagnet, og som det kan være vanskeligt for udenforstående at afdække. Da disse betænkeligheder ikke mindst gælder i tilfælde, hvor tiltalte og vidnet tilhører samme kriminelle miljø, har arbejdsgruppen fundet, at det vil være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at tillade anonym vidneførsel af de civile personer, der har udført handlinger omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 754 b, stk. 2, 2. pkt.

Den civile person vil kunne påberåbe sig vidnefritagelsesreglen i retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 3, hvorefter der ikke er pligt til at afgive forklaring, hvis forklaringen antages at ville påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade. Retten vil dog i disse tilfælde kunne pålægge vidnet at afgive forklaring, hvis forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed, og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettiggere dertil, jf. § 171, stk. 4.

Skal vidnet afgive forklaring, er det efter omstændighederne muligt at holde vidnets bopæl hemmelig for den tiltalte efter den gældende bestemmelse i § 848, stk. 2, nr. 1, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler for det, og hvis det er uden betydning for tiltaltes forsvar.

Der vil herudover i medfør af den gældende bestemmelse i § 29, stk. 2, nr. 2, kunne træffes bestemmelse om dørlukning, hvis sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages at bringe vidnets sikkerhed i fare.

Er disse foranstaltninger ikke tilstrækkelige til at beskytte vidnets sikkerhed kan det helt undtagelsesvist være nødvendigt at iværksætte et egentligt vidnebeskyttelsesprogram, som – ud over flytning og etablering af ny bolig samt nyt arbejde – bl.a. kan indebære et fuldstændigt identitetsskifte med nyt navn og nyt personnummer.

I forbindelse med høringen over et udkast til lovforslaget er der blevet peget på, at der kan være behov for at udvide reglerne om indenretlige forhør, jf. retsplejelovens § 747, således at anklagemyndigheden kan forlange sådanne forhør afholdt. Der er navnlig peget på, at det i praksis er vanskeligt at opnå tilladelse til afhol-